

Plenum

Tisdag 25.3.2025 kl. 14.00—16.32

9. Lagmotion med förslag till lag om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

Lagmotion LM 43/2024 rd Marko Kilpi saml m.fl.

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 9 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet.

Debatten och behandlingen av ärendet avbröts i plenum fredagen 21.3.2025.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Ledamot Kilpi, varsågod.

Debatt

15.52 Marko Kilpi kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun me tarkastellaan räjähdysaineisiin liittyviä varkauksia poliisin tilastoista, niin voimme vetää sellaisenkin johtopäätöksen, että niitä tapahtuu sangen vähän. Mutta onko tämä totta? Totuus on se, että itse asiassa kukaan ei tiedä, kuinka paljon räjähdysaineisiin liittyviä varkauksia tässä maassa tapahtuu.

Tämähän johtuu siitä, että meillä ei lainsäädännössä ole ilmoitusvelvollisuutta räjähdysainevarkauksista, ja tämän takia suurin osa näistä rikoksista jää pimentoon, jää poliisilta tietämättä. Itse asiassa tuo räjähdysainevarkauksien tekeminen on vieläpä sangen helppoa, sillä noita työmaita tässä maassa on valtavasti, jopa tuhansia. Ne ovat aika lailla saavuttamattomissa, ja valvonta on vähintäänkin hankalasti järjestettävissä, ja koska tätä ilmoitusvelvollisuutta ei ole, niin myöskin niiden räjähdysaineitten säilyttämisessä työmaila on kyllä paljon toivomisen varaa. Tämä on hyvin vakava asia ja vakava puute, sillä räjähdysaineet ovat haluttua tavaraa erityisesti tuolla järjestäytyneen rikollisuuden piirissä.

Käytännössä näitä räjähdysainerikoksia paljastuu oheisrikoksina, ja meillä on tästä yksi hyvinkin tuore ja huomiota herättänyt tapaus, nimittäin tämä Kankaanpään tapaus. Siinä oli kysymys terrorismirikoksesta, jota valmisteltiin ja jossa suunniteltiin hyökkäyksiä räjähdysaineilla vastaanottokeskuksiin ja muutenkin tarkoituksena oli aiheuttaa sekasortoa yhteiskunnassa. Ja kyllähän se räjähdysaineilla onnistuu erityisen tehokkaasti. Tässä Kankaanpään tapauksessahan kävi niin, että oli aika tavanomainen rattijuopumustapaus, josta paljastui sitten huumausainerikos, jota kautta päästiin sitten sen jäljille, että tässä liittyy räjähdysainevarkaus, jossa oli huomattavia määriä räjähdysaineita viety eräästä maansiirtoyrityksestä. Ja tämäkään rikos ei ollut vielä poliisin tiedossa, vaikka huomattavia määriä räjähdysaineita oli rikoksella viety.

Punkt i protokollet PR 29/2025 rd

Nykylainsäädännössä asevarkauksista, jopa aseiden osista, jos niitä varastetaan, on ilmoitusvelvollisuus. On myös ilmoitusvelvollisuus, jos varastetaan suuria määriä lannoitteita, ja lannoitteita käytetään myös räjähdysaineiden valmistamiseen, kuten esimerkiksi Breivik teki Norjassa. Mutta räjähdysaineiden varastamisesta ei ole ilmoitusvelvollisuutta — tämä on iso ja merkittävä epäkohta, joka suorastaan huutaa korjaamista. Tämä on erityisen tärkeää varsinkin tällaisena epävakaina aikana, jossa on liikkeellä paljon erilaisia uhkia ja ryhmittymiä, joilla on todellakin motiivi ja kyky toimia yhteiskuntaa, sen kansalaisia ja turvallisuutta vastaan.

Puhemies! Turvallisuus on suuri kokonaisuus, joka koostuu lukemattomista yksityiskohdista. Meidän tehtävänä on varmistaa, että jokainen yksityiskohta on parhaassa mahdollisessa kunnossa ja tilassa, jotta tämän maan ja kansalaisten turvallisuus voidaan taata. Tässä on yksi sellainen yksityiskohta, jolla on merkittävä asema ja vaikutus meidän jokaisen turvallisuuteen. Hoidetaan se yhdessä kuntoon. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.57 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Turvallisuus on yhteiskunnan kivijalka. Meidän on voitava luottaa siihen, että vakavat uhkat havaitaan ja niihin puututaan ajoissa.

Käsittelyssä oleva lakialoite koskee räjähteiden ilmoitusvelvollisuutta. Se on pieni mutta merkittävä muutos, joka vahvistaa sisäistä turvallisuutta. Tällä hetkellä räjähteiden katoamisesta ei ole pakko ilmoittaa poliisille. Se on hälyttävää etenkin tilanteissa, joissa me tiedämme, että räjähteitä varastoidaan suuria määriä rakennustyömailla ja louhintakohteissa.

Arvoisa herra puhemies! Kun räjähteitä katoaa, niitä voi päätyä väärin käsiin, pimeille markkinoille ja rikollisiin tarkoituksiin. Kuten olemme nähneet, pahimmillaan kyse ei ole vain rikoksista vaan mahdollisista terroriteoista. Me emme voi katsoa sivusta ja odottaa, että jotakin tapahtuu.

Tämä lakialoite parantaa turvallisuutta konkreettisesti. Ilmoitusvelvollisuus pakottaa kiinnittämään huomiota räjähteiden säilytykseen ja valvontaan. Se mahdollistaa viranomaisille oikea-aikaisen reagoinnin. Se tekee rikollisten toiminnasta vaikeampaa. On meidän velvollisuutemme kantaa vastuuta. Sitä vastuuta odotamme jokaiselta, joka käsittelee vaarallisia aineita tai räjähteitä.

Arvoisa herra puhemies! Kannatan tätä lakialoitetta. Se on yksinkertainen, järkevä ja välttämätön. Turvallisuutta ei pidä ottaa itsestäänselvyytenä. Se rakennetaan määrätietoisin, pienin mutta vaikuttavin teoin, kuten nyt. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Anna-Kristiina Mikkonen, olkaa hyvä.

15.59 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Yleinen turvallisuustilanne Euroopassa ja turvallisuusympäristö myös Suomessa ovat muuttuneet viime vuosina. Nykylain mukaan räjähteiden omistaja ei syyllisty rikokseen, jos jättää ilmoittamatta varastetuista tai kateisiin joutuneista räjähteistä poliisille. Ampuma-aseiden tai jopa tiettyjen isojen lannoite-erien kohdalla tilanne on toisin: katoamisista on sakon uhalla kerrottava viranomaisille. Rikosilmoituksia saatetaan jättää tekemättä seurausten pelossa. Vaikka ilmoittamatta jättäminen ei ole rangaistavaa, voi huolimattomasta säilytyksestä tulla seurauksia

Punkt i protokollet PR 29/2025 rd

myös räjähteitä kadottaneelle. Tällä hetkellä poliisin tilastoissa räjähdevarkauksien määrä ei näytä suurelta, mutta tilanne varmasti muuttuisi todellisuutta vastaavaksi, jos olisi ilmoitusvelvollisuus. Käytännössä kukaan ei siis tiedä, kuinka paljon räjähteitä rakennustyömailta esimerkiksi katoaa.

Arvoisa puhemies! Lakiin tulee aloitteen mukaisesti kirjata pakollinen ilmoitusvelvollisuus räjähdevarkauksesta poliisille. Tällöin myös räjähteiden säilytykseen ja valvontaan kiinnitettäisiin enemmän huomiota, millä todennäköisesti olisi vaikutusta räjähteiden määrään pimeillä markkinoilla.

Lakialoitteessa esitetään lakia muutettavaksi siten, että räjähteiden omistajalle tulee pakollinen ilmoitusvelvollisuus räjähdevarkauksesta poliisille. Lakialoitteen tehnyt edustaja Kilpi, joka on siviiliammattiltaan poliisi, vanhempi konstaapeli, tietää, mistä hän puhuu, ja tämä hänen jättämänsä lakialoite on kannatettava tämän kemikaaleihin ja räjähteisiin liittyvän epäkohdan korjaamiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko poissa. — Edustaja Rintamäki.

16.02 Anne Rintamäki ps: Arvoisa rouva puhemies! Allekirjoitin itsekin tämän edustaja Kilven mainion lakialoitteen, jonka tavoitteena on tosiaankin se, että räjähdysaineiden katoamisesta pitäisi aina ilmoittaa viranomaisille. Räjähdysaineiden katoaminen esimerkiksi työmailta ei ole mitenkään tavatonta Suomessa, mutta tarkkoja määriä emme tiedä juuri-kin siitä syystä, että räjähdysaineiden katoamisia jää ilmoittamatta ja joskus jopa huomaamatta. Työmaat ovat vaikeasti valvottavia, ja niiden valvonnassa onkin usein suuria puutteita. Näitä puutteita järjestäytynyt rikollisuus osaa käyttää hyväkseen, mutta syy on osittain myös nykyainsäädännössä, joka mahdollistaa ilmoittamatta jättämisen ilman seuraamuksia. Ampuma-aseiden kohdallahan tilanne on toinen, ja räjähteiden kohdalla olisi hyvä saada lainsäädäntö vastaavanlaiseksi. Kysymys on kuitenkin aineista, joilla voidaan potentiaalisesti aiheuttaa hengenvaaraa suurillekin ihmisjoukoille.

Lisäksi on hyvä muistaa, että maahamme on saapunut monenkirjava panostajien ja räjähdde-eksperttien puoliammattilaisten joukko, jolle ei pidä antaa mahdollisuutta räjähdysaineiden helppoon saatavuuteen.

Kiitan edustaja Kilpeä tästä erittäin tärkeästä aloitteesta. — Kiitos, rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

16.03 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Oikein lämpimät kiitokset näistä erinomaisista puheenvuoroista kaikille niistä käyttäneille ja kiitokset myös lakialoitteen allekirjoittaneille. Tämä on selkeä osoitus siitä, että turvallisuus on yhteinen asia yli puoluerajojen ja erilaisten ajatustenkin.

Pitää muistaa myös sellainen asia, että kun tällainen ilmoitusvelvollisuus tähänkin asiaan sitten saataisiin ja toimittaisiin niin kuin tässä lakialoitteessa nyt on kuvailtu, niin sillä on sellainen turvallisuutta parantava ominaisuus, että se, millä tavalla nyt räjähdysaineita tuolla työmailla käsitellään ja mitenkä niitä säilytetään, tulisi myös parantumaan ja muuttumaan turvallisemmaksi ja nämä kohteet tulisivat vaikeammin sitten rikollisin mielin hyödynnettäviksi. Eli siihen tulisi myöskin olemaan ennaltaehkäisevä vaikutus, miten näitä rikoksia sitten tulisi tapahtumaan. Tässä on näin monipuolisesti näitä seuraamuksia ja vaikutuksia olemassa.

Punkt i protokollet PR 29/2025 rd

Kiitän vielä kerran kaikkia, ja toivotaan, että tällainenkin lakialoite tässä nyt turvallisuden nimissä eteenpäin menisi. — Kiitoksia.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet.